

INFORMACE PRO ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ

Tato informace doporučuje postupy pro školská poradenská zařízení (dále ŠPZ) v souvislosti s poskytováním poradenských služeb žákům z Ukrajiny. Poradenské služby ze strany ŠPZ budou poskytovány pouze ve výjimečných případech, a to u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uvedenými v § 16 odst. 9 školského zákona. Nedostatečná znalost českého jazyka sama o sobě není důvodem k vyšetření ŠPZ. V této souvislosti nebyla přijata žádná zvláštní právní úprava, a proto se poskytování poradenských služeb žákům z Ukrajiny řídí běžnými pravidly.

Pro nejbližší vzdělávací období po nástupu do vzdělávání doporučujeme zajistit jejich postupnou adaptaci na české prostředí těmito dostupnými nástroji:

1. systém jazykové přípravy češtiny jako cizího jazyka podle § 1e vyhlášky č. 14/2005 Sb. a § 10 až 11b vyhlášky č. 48/2005 Sb. a v blízké době také podpora pro žáky střední školy,
2. obecně u žáků s odlišným mateřským jazykem (dále OMJ) upřednostnit podpůrná opatření 1. stupně,
3. adaptační období podle § 3 „Lex Ukrajina pro školství“ (k tomu blíže dále v textu).

Teprve pokud tato opatření nepostačují, je vhodné situaci žáka konzultovat se ŠPZ, případně realizovat odbornou diagnostiku.

S účinností od 1. září 2021 došlo ke změně systémového řešení vzdělávání cizinců ve školách v oblasti češtiny jako jejich cizího jazyka. Tato podpora se vztahuje na:

- děti v povinném předškolním vzdělávání,
- žáky základní školy (v prvních 24 měsících od zahájení vzdělávání v ČR).

Kompletní text „Metodického materiálu MŠMT k poskytování bezplatné jazykové přípravy v předškolním a základním vzdělávání“ [ZDE](#).

Dětem a žákům, kteří nejsou zahrnuti do jazykové přípravy podle § 1e vyhlášky č. 14/2005 Sb. a § 11 vyhlášky č. 48/2005 Sb. – zpravidla cizinci v MŠ mimo povinný předškolní ročník, děti a žáci s českým státním občanstvím, žáci-cizinci, kteří plní povinnou školní docházku v ČR déle než 24 měsíců¹, žáci, kteří jazykovou přípravu již ukončili, ale nadále potřebují podporu v češtině – **je jazyková podpora, pokud ji potřebují, zajišťována podle vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů. Podpora žáků cizinců při integraci do středního vzdělávání se pro aktuální situaci připravuje.**

AKTUÁLNÍ MOŽNOSTI ŠPZ

Ze strany ŠPZ lze žákům z Ukrajiny poskytovat:

- individuální podporu žákům vyrovnávajícím se s těžkou životní situací, příp. jejich zákonným zástupcům,
- intenzivnější metodickou podporu školám při práci se třídami (práce s aktuálními tématy),
- častější metodické návštěvy škol související s podporou vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem (dále OMJ),
- krizové intervence dle aktuálních personálních možností jednotlivých ŠPZ,
- společnou platformu pro podporu pracovníků školních poradenských pracovišť i samotných pedagogů.

¹ Pro tento školní rok platí přechodné ustanovení, od školního roku 2022/2023 pak 12 měsíců.

INFORMACE PRO ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ

Je žádoucí ze strany ŠPZ zmapovat současnou situaci v daném regionu a adekvátně se na příslušné potřeby terénu snažit reagovat.

DALŠÍ INFORMACE K ČINNOSTI ŠPZ

Na služby ŠPZ mají nárok cizinci, kteří jsou oprávněni pobývat na území České republiky trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů z důvodů:

- azyl,
- vízum za účelem strpění pobytu,
- vízum za účelem dočasné ochrany,
- jiný právní titul.

Žáci z Ukrajiny splňují uvedené podmínky a mají právo na poskytování školských poradenských služeb, a to bez ohledu na to, zda jsou žáky české školy. ŠPZ nemůže odmítnout zájemce z důvodu, že není přijat do české školy.

Žákům z Ukrajiny se poskytují školské poradenské služby v rozsahu daném školským zákonem, vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Informovaný souhlas s poskytnutím služby konkrétnímu žákovi je oprávněn poskytnout:

- zákonný zástupce žáka²,
- osoba, která má žáka svěřeného do péče,
- obecný opatrovník (určený soudem),
- ústavní zařízení, do jehož péče je žák svěřen.

Je třeba zároveň zajistit standardní provoz ŠPZ. Aktuálně se jedná zejména o posouzení školní zralosti a doporučení k zařazení do školy/třídy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona.

Žákům z Ukrajiny, kteří byli přijati ke vzdělávání, jsou v souladu s platnou legislativou poskytovány školské poradenské služby (diagnostika a nastavení podpůrných opatření) zdarma. Tito klienti pak budou uvedeni ve výkazech Z 23-01 a Z 33-01.

Klientem ŠPZ může být žák, který kromě OMJ má i jiné speciální vzdělávací potřeby. Pak jsou poskytovány školské poradenské služby a nastavení podpůrných opatření žákům se speciálními vzdělávacími potřebami standardním způsobem dle platné právní úpravy.

² Ust. § 183 odst. 7 školského zákona: „Zákonným zástupcem je pro účely tohoto zákona osoba, která je v souladu se zákonem nebo rozhodnutím soudu oprávněna jednat za dítě nebo nezletilého žáka.“ Podle ukrajinského práva může být zákonným zástupcem i prarodič, zletilý sourozenec, viz informace MPSV, s. 1 (https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2022/03/Letak_odbornici_-_Zajisteni-ochrany-nezletilym-detem-bez-doprovodu-prichazejicim-z-Ukrajiny.pdf).

INFORMACE PRO ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami z Ukrajiny se uplatní zejména

- **podpůrná opatření 1. stupně (realizuje škola bez doporučení ŠPZ):**
 - Plán pedagogické podpory, pedagogická intervence, úpravy metod výuky a organizace vzdělávání, využívání různých forem hodnocení, práce s kritérii hodnocení v závislosti na charakteru žákova problému, důraz na podporu jazykového rozvoje v rámci jednotlivých předmětů, vedení slovníků, zapojení výukových materiálů pro žáky s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka do výuky.
 - Pedagogická intervence by měla být podle potřeby zaměřena nejen na jazykové vzdělávání, podporu školní přípravy, dovysvětlení a procvičování látky, ale i na podporu interpersonální komunikace, rozvoje sociálních vazeb a začlenění žáka do kolektivu třídy a školy, resp. školského zařízení.
- **adaptace podle nového zákona „Lex Ukrajina pro školství“:**

Na základě § 3 zákona o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace může škola při vzdělávání žáka z Ukrajiny za účelem adaptace této osoby na vzdělávání podle školského zákona po dobu nezbytně nutnou zčásti nebo zcela nahradit vzdělávací obsah ŠVP jiným vhodným vzdělávacím obsahem podle potřeb žáka. Blíže viz metodika k zákonu.

I pro žáky z Ukrajiny platí, že pro přijetí do školy/třídy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona či přípravné třídy je podmínkou doporučení ŠPZ. Vystavení doporučení se řídí běžnými pravidly.

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY (dále NPI ČR)

NPI ČR nabízí poskytnutí bezplatných [tlumočnických služeb](#), o které mohou ŠPZ požádat. Pedagogicko-psychologickým poradnám jsou bezplatně k dispozici [překlady všech důležitých dokumentů ke stažení](#).

V krajských centrech podpory NPI ČR zajišťují organizaci vzdělávacích aktivit a poskytují centralizovanou podporu pedagogickým pracovníkům [krajští koordinátoři](#). Při potřebě zajištění tlumočnických a překladatelských služeb je nutné, aby se ŠPZ obrátilo právě na tyto koordinátory, kteří jim službu zprostředkují a zajistí financování. Služba je pro ŠPZ bezplatná.

KONTAKTY

V případě potřeby se můžete obracet na Mgr. Janu Hradílkovou, email: jana.hradilkova@msmt.cz, tel. číslo: 234 811 670.